

NORMBLADEN PVH (GIDSEN VOOR GOEDE PRAKTIJKEN)

Toepassingsgebied: Honden

NORMBLADEN PVH (GIDSEN VOOR GOEDE PRAKTIJKEN)

I. Toepassingsgebied: Hond (*Canis Lupus Familiaris*)

Honden zijn er in alle soorten en maten. Er zijn meer dan 350 verschillende rassen, variërend van de kleine Chihuahua met een gewicht van 1-2 kilogram tot de zeer grote rassen als de Duitse Dog, Ierse Wolfshond en Sint Bernhard met soms wel een gewicht van meer dan 90 kilogram! Behalve de rashonden zijn er ook al of niet bedoelde kruisingen tussen rasloze honden en tussen de verschillende rassen. Geschat wordt dat er in Nederland zo'n 1,8 miljoen honden worden gehouden.

Naast de verschillen in grootte en in gewicht, is er ook een grote variatie in de lengte en in de structuur van de vacht. Er zijn honden met kortharige vachten, ruwharige, langharige, krulharige enzovoorts. Er bestaan zelfs honden zonder vacht, de naakthonden. De rashonden hebben, naast hun uiterlijke raskenmerken, hun rastypische gedrags- en karaktereigenschappen. Ieder ras of type hond vraagt dan ook om een eigen benadering in verzorging, omgang en opvoeding. Voordat u een hond aanschaft, is het verstandig om u daar vooraf over te informeren.

Een hond wordt, statistisch gezien, gemiddeld zo'n tien jaar oud. Kleinere rassen en kruisingen kunnen gemiddeld ouder worden. Grotere rassen halen dit gemiddelde niet.

II. Voeding

De hoeveelheid en de aard van de voeding voor een hond is onder andere afhankelijk van de leeftijd, de grootte en het gedrag (actief of rustig). Het is mogelijk om zelf het dagelijkse voer voor uw hond klaar te maken. Dit vergt wel enige kennis van zaken en is zeker voor de beginnende hondenbezitter geen aanrader. Een voedingsfoutje is zo gemaakt en kan voor de hond heel vervelende gevolgen hebben. Een compleet en kant en klaar voer is wat dat betreft veiliger.

Er zijn diverse soorten kant en klaar voer verkrijgbaar: voor jonge, opgroeiende honden, voor volwassen honden en voor de oudere hond. U kunt kiezen uit: onder andere droogvoer, diner, nat voer en diepvriesvoer. Laat het eten altijd eerst op kamertemperatuur komen. Zorg dat er altijd fris water klaar staat.

De jonge hond

Onder jonge honden verstaan we pups vanaf ongeveer zeven weken tot volwassenheid. Wanneer de hond volwassen is hangt af van de grootte. Kleine honden (Jack Russell, Teckel) zijn al uitgegroeid wanneer ze ongeveer negen maanden oud zijn, terwijl middelgrote honden (Cocker Spaniël, Friese Staby) doorgroeien tot een leeftijd van twaalf tot vijftien maanden. Grote honden (Labrador Retriever, Bouvier) groeien door tot ze 18 maanden zijn, zeer grote honden (Duitse Dog, Sint Bernard) tot ze 24 maanden oud zijn. Kleine- en middelgrote honden hebben tijdens de groei meestal weinig problemen, het belangrijkste is dat ze in deze periode schraal worden gehouden.

Heel wat minder eenvoudig ligt het voor die rassen die zwaarder dan twintig kilogram zullen gaan worden. Door de snelle groei en ontwikkeling van het skelet ontstaan er bij een niet uitgebalanceerde voeding gemakkelijk groeistoornissen. Om voor deze rassen tijdens de groei een verantwoorde voeding te kiezen, is het goed om de volgende zaken in acht te nemen:

- Voer een pupvoeding die speciaal geschikt is voor uw opgroeiende hond en is afgestemd op zijn/haar leeftijd.
- voeg bij compleet voer beslist geen vitaminen- of mineralenmengsels toe.
- zorg dat de hond tijdens de groei slank blijft. (schraal blijft of niet te dik)
- voer de jonge hond meerdere malen per dag, volg hierbij de aanwijzingen op de verpakking van het voer.

De volwassen hond

De hoeveelheid voeding die een volwassen hond moet eten is erg afhankelijk van het ras (actieve of rustige hond), de hoeveelheid dagelijkse beweging of werk, de leefomgeving (boerderij of flat) en eventuele castratie.

Omdat er erg veel voedingsmiddelen in de handel zijn, is het erg moeilijk om precies aan te geven hoeveel gram de hond per dag mag eten. De adviezen op de verpakking zijn goede richtlijnen, maar de werkelijk benodigde hoeveelheid is altijd afhankelijk van de activiteit en omstandigheden van de individuele hond. Als een hond teveel eet produceert hij niet alleen veel ontlasting, maar wordt geleidelijk aan ook te dik.

De hoeveelheid voer mag variëren: op actieve dagen wat meer, op rustige dagen wat minder. Is er een periode, dat de hond minder beweging krijgt, bijvoorbeeld door ziekte van de hond of de eigenaar, slecht weer, winter of andere omstandigheden, moet de hoeveelheid voeding aangepast worden. Van belang is dat de hond slank blijft. De voedingstoestand van de hond wordt beoordeeld aan de ribben. Wanneer u met uw vlakke hand bij een staande hond de ribben kunt voelen is uw hond niet te dik.

Bij sommige honden moet u de ribben zelfs kunnen zien. Steken ook de bekkenbeenderen erg uit dan is de conditie te mager. Voelt u een vetlaag(je) op de ribben dan is het verstandig de hoeveelheid voeding naar beneden bij te stellen. Verminder de hoeveelheid met 15%, geef hem meer beweging en beoordeel de hond na een maand nog eens.

De gecastreerde hond

Het verwijderen van de geslachtsorganen (en dus van de geslachtshormonen) heeft een duidelijk effect op de stofwisseling van een reu en een teef. De ingreep wordt bij de teef gewoonlijk sterilisatie genoemd, maar de juiste naam is castratie. Na castratie daalt het energieverbruik van een dier sterk waardoor gecastreerde dieren twee keer zo vaak aan overgewicht leiden als niet gecastreerde dieren.

In de praktijk betekent dit dat u er verstandig aan doet uw hond na de castratie 15-25% minder voer te geven en de voedingstoestand van de hond goed in de gaten te houden. Controleer deze regelmatig en bekijk kritisch de hoeveelheid voer die u geeft.

De oudere hond

Er is een aantal redenen om de voeding van de senior hond (kleine rassen vanaf zeven jaar; zeer grote rassen vanaf vijf jaar) aan te passen. De belangrijkste zijn: een toegenomen kans op ziekten, overgewicht door veroudering van verschillende organen en verminderde weerstand en gewrichtsaandoeningen. Veel senioren bewegen minder. Seniorenvoeding bevat minder energie zodat overgewicht kan worden voorkomen en daarnaast worden in veel senioren voedingen extra voedingsstoffen voor het gewrichtskraakbeen toegevoegd.

Naarmate de hond ouder wordt, neemt de kans op ziekten van onder andere de nieren en het hart toe. Om die reden worden onder meer zouten als natrium en fosfor in seniorenvoeding beperkt. De afweer van een oudere hond vermindert, terwijl het verouderingsproces veel schadelijke afvalstoffen oplevert. In het seniorenvoer worden tegenwoordig vaak extra beschermende stoffen (anti-oxidanten) gedaan die het afweersysteem helpen het lichaam gezond te houden.

Hoe vaak voeren

Geef kleine en middelgrote volwassen honden liefst twee keer per dag te eten. Grote honden moeten tenminste twee keer per dag gevoerd worden. Hierdoor wordt de kans op een draaiing van de maag (torsie), een aandoening die vooral bij grote rassen wel eens voorkomt en levensbedreigend is, verkleint. Geef grote honden om dezelfde reden na het eten minimaal twee uur rust. Dus niet spelen of rennen.

Drinken

Gewoon kraanwater is prima om de dorst mee te lessen. Zorg dat er altijd fris water klaar staat. De hoeveelheid die gedronken wordt is erg afhankelijk van de omgevingstemperatuur, de hoeveelheid activiteit en de voeding; honden die hijgen verdampen veel water via hun tong en drinken soms meer. In droogvoer zit veel minder vocht dan in natvoer; honden die brokken eten drinken meer dan honden die blikvoer, diepvries of diner eten. Als richtlijn voor een hoeveelheid vocht die per 24 uur wordt ingenomen is een halve liter per 10 kilo lichaamsgewicht. Hierbij moet dan al het vocht worden meegerekend, dus ook het water in het dinervoer, de hoeveelheid in het blikvoer en dat wat de hond nog eventueel buiten drinkt.

Ongewenste zaken

Toevoegen van vitaminen- en mineralenmengsels aan complete voeders is niet nodig en kan zelfs schadelijk zijn. Geef nooit rauw varkensvlees aan uw hond. Varkensvlees kan besmet zijn met het Aujeszki-virus dat voor de hond dodelijk kan zijn. Varkensvlees moet dus altijd gekookt worden. Onvoldoende ontdooid voer of direct uit de koelkast verstrekt voer kan maagdarmklachten geven. Botjes van kip (en ander gevogelte) of karbonadebotjes kunnen splinteren en ernstige verwondingen in het maagdarmkanaal veroorzaken. Op speciale kauwkluiven of een stevig bot (schenkel of mergpijp) kunnen ze lekker kauwen en het is ook goed voor het gebit.

Wanneer u wil overschakelen op een ander voer kan dit maag/darm stoornissen veroorzaken. Schakel daarom altijd geleidelijk over (in ongeveer vier dagen) door het oude en het nieuwe voer eerst te mengen. Geef een hond geen melk, want dit kan diarree veroorzaken. Ook mag u een hond beslist geen chocolade (Cacao) geven. De cacao bevat een stof (theobromine) die erg giftig is voor de hond. Niet alleen cacao maar ook druiven, rozijnen, planten en paddenstoelen kunnen giftig zijn.

III. Huisvesting & Verzorging:

Zorg ervoor dat een hond zijn eigen vaste plek heeft in huis. Dit kan een mand, kist, bed/matras/deken of bench zijn. Probeer materiaal te nemen dat wasbaar of makkelijk te reinigen is. Als de hond buiten woont (wat geen probleem is voor de meeste grotere of langharige honden), dan moet een tochtvrije, beschutte ruimte aanwezig zijn, vorstvrij boven de grond met isolerend materiaal. Ook voor de voer- en drinkbak geldt dat deze goed te reinigen moeten zijn.

Een hond moet minimaal drie keer per dag worden uitgelaten. Allereerst om zijn behoefte te doen, maar ook om zijn lichaamsbeweging te krijgen en zijn gedrag te kunnen uiten (snuffelen, spelen, graven en ravotten enz.). Beweging is ook belangrijk voor de conditie van het dier. Het voorkomt niet alleen de kans op overgewicht, maar zorgt ook voor gezonde spieren, hart en bloedvaten. Hoe lang de hond moet worden uitgelaten hangt af van verschillende factoren, zoals het ras, zijn gedrag en de leeftijd. Voorkom bij grote rassen in de groeiperiode dat er te wild wordt gespeeld en er overbelasting optreedt van de gewrichten. Voorkom trappenlopen, dit is slecht voor de rug, voorhand en achterhand. Trap lopen behoeft voor grotere honden geen problemen op te leveren. Voorwaarde is dat de snelheid wordt gecontroleerd (normaal lopen), zodat dat verstappingen of springen worden voorkomen.

Verzorging

De vachtverzorging van een hond is erg belangrijk en kan, afhankelijk van de vachtsoort, veel tijd vergen. Borstel of kam een langharige hond, afhankelijk van de lengte van de vacht en de ruiperiodes, één tot twee keer per week. Glad- en stokharige vachten hebben genoeg aan slechts af en toe een borstelbeurt, zeker op het hoogtepunt van de rui. Borstel nooit vaker dan 1x per week, het kan de vachtgroeicyclus verstoren en verharen hinderlijk lang verlengen. Controleer meteen of er vlooiën of teken aanwezig zijn en kijk of de oren schoon zijn. In de meeste gevallen hoeft u niets aan oren te doen, tenzij er overmatig oorsmeer wordt geproduceerd of er regelmatig ontsteking optreedt. Dan kunt u met een oorcleaner of gekookt water de oren één tot twee keer per week reinigen. Probeer nooit met een wattenstaafje het oor te reinigen, eventueel aanwezig vuil wordt hierbij alleen maar dieper geduwd. Mocht het probleem niet verminderen, kunt u op advies van een dierenarts overgaan op andere behandelingsmiddelen.

Nogal wat honden hebben erg grote ogen, korte neuzen, een te ruime huid en of lange haren in het gezicht. De daardoor overmatige ooguitvloeiing zorgt voor natte strepen onder het oog. Reinig dit dagelijks, liefst droog om korstvorming door indrogen te voorkomen. Speciale aandacht vormen de kortschedeligen honden (Engelse bulldog, Shih Tzu etc.) die huidplooiën onder en soms tegen hun ogen hebben. De hierop volgende voortdurende irritatie van het hoornvlies kan zelfs blijvende beschadiging van het gezichtsvermogen veroorzaken.

Een hond hoeft niet regelmatig gewassen te worden. Alleen wanneer de vacht erg vies is geworden of stinkt, kan met een speciale hondenshampoo een wasbeurt worden uitgevoerd. Te veel wassen of met de verkeerde middelen kan leiden tot uitdroging of irritatie van de huid en uiteindelijk tot een droge, schilferige vacht met soms ook een huidontsteking. Zorg dat u de juiste shampoo/conditioner gebruikt.

In principe slijten de nagels voldoende door het lopen op een harde ondergrond. Echter bij een verkeerde stand van de voet door veroudering of afwijkende bouw (o.a. bij kortbenige honden) of bij onvoldoende slijtage vanwege een te zachte ondergrond, is natuurlijke

afslijting van de nagels niet mogelijk. In dat geval moeten de nagels regelmatig geknipt worden. Met een goede nageltang en na instructie kunt u dit zelf doen. Mocht u dit te moeilijk vinden, kunt u dit laten doen bij een dierenartsenpraktijk of bij een hondentrimmer.

Gezondheid:

Vaccinaties

Het vaccinatieschema voor de hond wordt afgestemd op de omstandigheden, de zogenaamde "vaccinatie op maat". In de praktijk betekent dat veelal dat er het ene jaar een zogenaamde cocktail wordt gegeven bestaande uit parvo, hondenziekte, leverziekte, para-influenza en de ziekte van Weil. Dit wordt afgewisseld met een vaccinatie tegen parvo en ziekte van Weil in het andere jaar. De vaccinatie tegen hondsdolheid (rabiës) kan vanaf twaalf weken eenmalig worden toegediend. Wanneer u uw hond wilt meenemen naar het buitenland in Europa, moet deze enting echter jaarlijks worden gegeven volgens het voorschrift van de farmaceutische fabrikant. Gaat u naar landen buiten de Europese Gemeenschap dan kunt u het beste contact opnemen met uw dierenarts of de ambassade of consulaat van het betreffende land. Wanneer een hond in een dierenpension of kennel wordt gebracht, is vaak een aparte enting tegen kennelhoest (Bordetella) vereist. De kans op kennelhoest is groter, wanneer honden in grotere concentraties bij elkaar verblijven, zoals een pension, asiel, kennel, hondententoonstelling, hondenclubs, etc. Maar ook op de schaarser wordende vrije uitlaatplaatsen in de Randstad is de kans groot om een kennelhoest besmetting op te lopen. De enting tegen kennelhoest wordt voor het eerst gegeven rond de leeftijd van negen tot twaalf weken. Elke farmaceutische fabrikant hanteert een vaccinatieadvies dat afgestemd is op zijn entstof. Er zijn daarom onderlinge verschillen mogelijk.

Parasieten

Inwendige parasieten

Honden kunnen besmet worden geboren met een spoelworminfectie en kunnen deze ook later in het leven weer oplopen. Dit kan vooral bij pups problemen veroorzaken van het maagdarkanaal. De larven van deze worm kunnen de mens besmetten als deze de eitjes uit de omgeving opneemt (vooral kinderen). Een goede preventie is daarom van het grootste belang. Pups worden ontwormd op verschillende tijdstippen. (Advies: bij een leeftijd van twee, vier, zes en acht weken en vervolgens op 16 en 24 weken) Zolang de pups nog melk drinken, wordt de moederhond tegelijk met de pups ontwormd. Alle volwassen honden moeten twee tot vier keer per jaar worden ontwormd. De hond kan ook besmet worden met de hondenlintworm, die wordt overgebracht door vlooien. De infectie is niet schadelijk voor de hond. Een besmetting met lintworm is te herkennen aan de 'maden' of 'rijstkorreltjes' rond de anus of in de ontlasting van de hond. Een goede vlooienbestrijding voorkomt of verkleint de kans op besmetting door lintworm.

Uitwendige parasieten

Vlooien zijn met afstand de meest voorkomende parasieten bij huisdieren. Het zijn insecten die een bloedmaaltijd nodig hebben om zich voort te kunnen planten. Vlooien kunnen honden veel last bezorgen. Door het bloed zuigen kan bij pups zelfs bloedarmoede optreden. Daarnaast veroorzaken vlooien veel jeuk en onrust. Door bijten, likken en krabben kunnen ernstige huidbeschadigingen ontstaan. Een goede vlooienbestrijding bestaat uit het hele jaar toedienen van middelen die de aanwezigheid van vlooien voorkomen. Het beste is om een van de vele moderne spot-on of sprays te gebruiken die volkomen onschadelijk zijn voor de hond. Sommige producten (een spot-on en een omgevingspray) zijn gecombineerd met een zogenaamd insectengroeiremmer (IGR), deze

doden niet de vlo maar voorkomen dat de vlo zich voortplant. Het huis blijft daarmee vrij van vlooiën

Teken zijn spinachtige parasieten die voornamelijk actief zijn in vochtige klimaatomstandigheden (voorjaar en herfst). In de winter verkeren ze in een ruststadium. Teken klimmen in grashalmen of struiken en hechten zich vast tot een geschikt dier voorbijkomt. Ze kunnen maanden tot jaren overleven buiten de gastheer. Honden lopen makkelijk teken op als ze worden uitgelaten in gebieden met struiken en lang gras. De kans op een tekenbesmetting kan worden verkleind door te voorkomen dat de hond tijdens het tekenseizoen door struiken en hoog gras loopt. Vaak is dit geen praktische oplossing en wordt gebruik gemaakt van tekenbestrijdingsmiddelen en is het raadzaam om geregeld u hond te controleren op teken. Bijvoorbeeld tijdens het borstelen.

Gebitsverzorging

Een hond krijgt normaal gesproken geen last van gaatjes (cariës), maar in een hondengebit kan wel tandplak en tandsteen ontstaan. Slechte adem, ontsteking en uitval van tanden en kiezen is het gevolg. In deze gevallen zijn vervelende behandelingen onder narcose nodig bij de dierenarts. Dit alles kan op relatief eenvoudige wijze worden voorkomen. Er kunnen speciale brokken en kauwproducten voor het gebit gebruikt worden die de vorming van tandsteen helpen tegengaan. Honden die regelmatig op een bot knagen lopen minder kans op vorming van tandsteen en tandplak. Ook kunt u proberen om de tanden te poetsen. Hiervoor zijn speciale tandenborstels en tandpasta bij de dierenarts en dierenspecialzaak verkrijgbaar. Doe dit bijvoorbeeld 's avonds na de laatste wandeling. Probeer de hond al als pup te wennen aan het dagelijks tandenpoetsen. Zo behoudt u levenslang een glanzend en gezond gebit bij een gezonde, vrolijke hond.

Castratie/Sterilisatie

Aan het Steriliseren (onklaar maken, doorknippen van de eileider) of castreren (verwijderen van testikels/baarmoeder en eierstokken) van een hond kleven vele voor- en nadelen. De meningen hierover zijn verdeeld. Redenen voor castratie/sterilisatie van een hond zijn daarom per situatie verschillend.

Sterilisatie van een teef is aan te bevelen, omdat de hond verder intact blijft. Het ongemak van de loopsheid, schijnzwangerschap, ongewenste dekking of verhoogde kans op melkkliertumoren op oudere leeftijd worden bij sterilisatie voorkomen. Een teef kan in principe kort voor of na de eerste loopsheid worden gesteriliseerd.

Bij castratie van de teef zijn er wel nadelen. Zo is dit een zware operatie voor de hond en zal het lichaam anders reageren op de verwijdering van de geslachtsorganen. De hond heeft na castratie de neiging om te zwaar te worden en krijgen vaak een wat pluizige en doffere beharing. Gecastreerde teven hebben een verhoogde kans op incontinentie. Sommige teven kunnen na de ingreep wat feller en scherper worden van karakter.

Reuen worden vaak wat rustiger na castratie en een eventuele kans op voorhuidontsteking vermindert. Deze ingreep kan het beste plaatsvinden als de lengtegroei van het dier is voltooid. Reuen hebben, net als teven, na castratie de neiging om te zwaar te worden. Het is dus zaak het gewicht goed in de gaten te houden en de voeding hier op aan te passen. Castreren op latere leeftijd is af te raden. Dit heeft in het merendeel geen goede uitwerking op het gedrag. Wanneer u een hond op latere leeftijd om gedragsproblemen wilt laten castreren, kunt u beter eerst een gedragtherapeut consulteren. Om het effect

van een onomkeerbare ingreep te zien, is het beter om de hond eerst chemisch te castreren. Indien er dan het gewenste effect optreedt, kan castratie een oplossing zijn. Wanneer chemisch castreren geen effect heeft, wordt dit met castratie ook niet bereikt.

Identificatie (chippen)

Zorg dat uw hond voorzien is van een identificatie chip. Na registratie van de gegevens is de eigenaar altijd direct terug te vinden door asiel, dierenarts of dierenambulance wanneer de hond is weggelopen, verdwaald of een ongeluk heeft gehad. Een wereldwijd gestandaardiseerde ISO chip maakt het tegenwoordig mogelijk om dieren elektronisch te identificeren. De chip (ter grootte van een rijstkorrel) wordt via een injectienaald onder de huid van het dier ingebracht.

Hoe werkt een chip?

Een elektronisch identificatiesysteem bestaat uit een chip (de zogeheten transponder) en een afleesapparaat (reader)

De ISO chip heeft een unieke identificatiecode die uit 15 cijfers bestaat. De identificatiecode begint met een landencode (voor Nederland 528), gevolgd door twaalf cijfers. Het grootste voordeel van elektronische identificatie is de unieke code van de chip, die niet te veranderen of te wissen is. De chip bestaat uit een gesloten buisje van bioglas, met daarin een microchipje en een spoeltje dat als antenne functioneert. Het bioglas zorgt ervoor dat de chip niet wordt afgestoten, maar met het weefsel vergroeit. De chip zelf doet niets: er zit geen batterijtje in. De hond zal er dus niets van merken en de levensduur van de chip is vrijwel onbegrensd. Het afleesapparaat is een zend- en ontvangstapparaat. Het geeft een onschadelijk radiosignaal af dat de chip activeert, waarna deze 'antwoordt' met de identificatiecode van de hond. De code verschijnt vervolgens op het scherm van het afleesapparaat.

Voordelen van een chip

Een chip biedt duidelijk voordelen boven andere manieren van identificatie. Zo kan een hond zijn halsband met penning of adreskokertje gemakkelijk verliezen. Het tatoeëren (in het oor) was tot voor kort de gangbare methode van identificatie bij honden. Tatoeage is echter een vrij pijnlijke en tijdrovende ingreep, die bij volwassen honden meestal niet zonder verdoving kan worden uitgevoerd. Vaak vervagen tatoeagenummers na verloop van tijd of zijn ze door haargroei in de oren niet meer (goed) leesbaar.

Rashondenpups werden tot 1998 op een leeftijd van zes tot negen weken getatoeëerd. Op dat moment vond ook een nestcontrole plaats. Sinds 1998 worden rashonden in Nederland gechipt. De chips voor rashonden van de Raad van Beheer hebben speciale nummers en worden niet door een dierenarts gechipt. Dierenartsen chippen alleen niet-rashonden, meestal tegelijk met de eerste vaccinatie.

Registratie

Een dier met een transponder kan geregistreerd worden bij verschillende databanken in Nederland. Bij het chippen wordt op een registratieformulier een van de barcodestickers met de identificatiecode van de chip geplakt en worden de gegevens van het betreffende dier, de eigenaar en de dierenarts ingevuld. Dit formulier wordt naar de databank gestuurd. Een aantal databanken stuurt de eigenaar vervolgens een registratiecertificaat en een mutatiekaart. Veel Databanken zijn (via internet) meestal 24 uur per dag bereikbaar om informatie op te vragen over een bepaald transpondernummer.

Het is wel erg belangrijk dat uw gechipte hond op het juiste adres geregistreerd, zodat het nummer van de chip altijd gekoppeld is aan de juiste gegevens van de eigenaar van het dier. En dat u een verhuizing tijdig doorgeeft. Kijk op www.chipnummer.nl of uw hond goed geregistreerd staat.

Het nut van registratie

De meeste eigenaren laten hun huisdier identificeren en registreren om deze in geval van vermissing weer snel terug te krijgen. Jaarlijks belanden duizenden weggelopen of verdwaalde honden en katten in het asiel. De meeste dierenambulances, asielen, dierenartsen en de reinigingsdiensten van veel gemeenten in ons land zijn inmiddels uitgerust met een afleesapparaat: een gechipt dier zal zijn eigen huis dus vrijwel zeker terugzien. Afgezien van het snel opsporen van vermiste dieren, kan een goed identificatiekenmerk ook gekoppeld worden aan de documenten die bij het betreffende dier horen (eigendomsbewijs, gezondheidsverklaring, vaccinatieboekje, stamboek- en verzekeringsformulier). Ten slotte is een goed sluitende identificatie van groot belang bij de aan- en verkoop van huisdieren en bij fok- en gezondheidsprogramma's.

IV. Soortspecifiek gedrag

De hond kan als afstammeling van de wolf beschouwd worden als een groepsdier. Binnen de groep (lees ook: het gezin) bestaat een rangorde en uw hond zal proberen binnen die rangorde te stijgen. Goede leiders (de gezinsleden) zorgen er echter voor dat de hond zijn plaats altijd weet, namelijk de laagste plaats in de rangorde. Dit kan alleen door altijd consequent te blijven en de hond niet zijn zin te geven (Rust, regelmaat en duidelijke kaders). Als dat toch gebeurt, loopt u het risico dat het dier de leiding gaat overnemen en ongehoorzaam, onvoorspelbaar en agressief gedrag gaat vertonen.

Een hond heeft als groepsdier duidelijk behoefte aan gezelschap en behoort niet te lang alleen te worden gelaten. Bij groepsdieren is het aan te bevelen om er niet één maar twee aan te schaffen. Dan hebben ze ook elkaar als afleiding. Praktisch is dat helaas niet altijd haalbaar. Naast voldoende beweging en aandacht heeft een hond ook afwisseling nodig. Meer van hetzelfde is niet per definitie leuker. Als een hond zich verveelt en u gaat nog meer lopen of fietsen en de verveling gaat niet over. Dan zult u naar andere uitdagingen of activiteiten voor de hond moeten kijken. Met meer beweging geeft u een nog betere conditie, maar niet meer uitdaging. U heeft dan een verveelde atleet. Naast voldoende beweging, aandacht en afwisseling heeft een hond ook voldoende slaap/rust nodig. Een hond heeft, afhankelijk van de leeftijd, gemiddeld 2/3 deel van de dag aan slaap/rust nodig.

Het gedrag van de hond en de behoefte aan aandacht/beweging is per hond verschillend. Dit hangt af van de lichamelijke bouw, grote en leeftijd. Met name veel soorten rashonden hebben naast hun uiterlijke raskenmerken ook rasspecifiek gedrag. Dit rasspecifiek gedrag heeft te maken met het gebruik, waarvoor een specifiek ras is ontstaan. Dit rasspecifieke gedrag maakt een hond niet altijd geschikt voor een gezinshond. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld de herdershonden, zoals de Border Collie. Als u uw oog laat vallen op een rashond, is het verstandig om te bepalen of dit ras ook geschikt is voor uw situatie. Bij kruisingen, waarvan de rasherkomst niet bekend is, is de opvoeding en socialisatie als pup en jonge hond van groot belang om er een prettige gezinshond aan over te houden.

Hond en andere dieren

Honden worden vaak samengehouden met andere huisdieren; samen met een kat, een vogel, konijn of een klein knaagdier. Veel honden sluiten vriendschap met de kat in huis, er zijn zelfs honden die prima samen kunnen leven met konijnen of vogels. Toch zijn er wel aandachtspunten om een hond samen te houden met andere huisdieren.

De hond heeft het instinct om achter bewegende/vluchtende dieren aan te gaan. Dit betekent dat een fladderende vogel, een rennende hamster of een springend konijn achterna gezeten kan worden door een hond. Als honden vanaf pup opgroeien met deze huisdieren is de kans groot dat de hond kan samenleven met een ander diersoort zonder dat dit dier gevaar loopt. Maar het is altijd belangrijk om te realiseren dat, het instinct om iets wat beweegt na te jagen, in elke hond zit. Een hond kan soms prima in huis leven met de eigen kat, maar buiten achter andere katten aanjagen.

Als honden samen gaan wonen met andere dieren, is het belangrijk om ze voorzichtig onder begeleiding kennis te laten maken. Voorkom dat de hond gaat najagen of dat de hond zelf nagejaagd wordt. Als een hond moet wennen aan een kat is het belangrijk om de hond de eerste keren aan te lijnen of in een bench te plaatsen. Beloon rustig (niet agressief gedrag) bij beide dieren. Als je merkt dat het goed gaat kun je het los proberen. Pas als het langere tijd goed gaat tussen de hond en de kat, kunnen ze zonder toezicht bij elkaar gelaten worden. Het is wel altijd heel belangrijk dat de kat of ander dier kan

vluchten naar een veilige plek, weg van de hond. Als een hond moet wennen aan vogels of bijv. knaagdieren, is het altijd verstandig om deze kleine dieren in een kooi te laten en ze nooit alleen bij elkaar te laten.

Hond en kinderen

Kinderen en honden kunnen beste vrienden zijn. Maar zowel de hond als het kind moeten leren met elkaar om te gaan. Kinderen moeten leren een hond te respecteren en met rust te laten als de hond die behoefte voelt. Honden moeten leren dat kinderen leuk zijn; veel honden die niet opgegroeid zijn met kinderen zijn bang voor ze omdat kinderen zich anders gedragen dan volwassenen. Uit onderzoek weten we dat kinderen die respectloos met dieren omgaan dat later ook doen met mensen en kinderen die opgroeien met dieren eerder sociaal gedrag ontwikkelen. Kortom; het is belangrijk dat ouders kinderen goed begeleiden met hun hond.

Hoe pakt u de omgang tussen hond en kind aan?

U kunt aan het kind uitleggen wat de hond allemaal doet: "kijk hij eet een snoepje...". Helemaal leuk is het natuurlijk als de hond kunstjes kan. En honden zijn slimme dieren, dus leren ze vlot. Maar een hond kan zich niet verplaatsen in een kindje en weet niet waar diens kwetsbaarheid ligt. En het kindje is nog te klein om zich te realiseren dat alleen al het wijzen naar het oogje van de hond tot een beet zou kunnen leiden.

Vuistregel is: **nooit een hond en klein kind samen alleen laten!**

Bij de jonge kinderen, zeker tot een leeftijd van 12 jaar, moet u er altijd bij zijn als de hond en het kind in een ruimte zijn. U kunt het kind tijdig af te leiden of rustig bij de hond weg te halen, wanneer u ziet dat de hond de benaderingen door het kind niet prettig vindt. Bij grommen is het beter om de hond bij u te roepen en te belonen voor het bij u komen. Bij aanhoudende problemen is het raadzaam om tijdig hulp in te roepen van een gediplomeerde gedragstherapeut.

Wat leert u uw kinderen als u een hond in huis neemt?

Een kind dient u te leren om de hond te respecteren:

- Dat houdt o.m. in dat wanneer de hond slaapt deze niet wakker gemaakt mag worden.
- Er een privé plek is voor de hond, waar de hond ook niet mag worden gestoord als deze wakker is. (Een "buut vrij" plek);
- Wanneer de hond eet, het kind uit de buurt moet blijven.

Een kind kan heel goed leren om rekening te houden met de hond. Andersom is dat niet zo vanzelfsprekend.

Verdere informatie: Website: www.huisdieren.nu